

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Hedden, Augustus' 10 dikén, 1824.

Spanyol Amerika.

Egy hollandus hajó, mely Jún. 5d ezvezt-hé Curacaóba, azt a tudósítást hozta, hogy midőn Caraccasból, és la Quayrából elindult, ezen városok csendességben valának; hanem az előtt két héttel a Szerecsnek, és Mulattok lázzadást indítottak, mely azonban szerencsére csakhamar lecsilapított. A' ezimborások közül 7 agyon lövetett. Ezek négy Obersternek halálokat akarák megboszszerűlni, kik ezelőtt két hónappal egy olly egybeesküvés miatt ölettettek-meg, mellyet az Igazgatásnak kelle vala a' Négerek' és Színcsek' kezére játszani. — Bolívarnak megverettetése nagyon szemet szúrt Columbiában, hol az ő segítségére új készülétek tétetnek.

Azon nyakasság, mond az Etoile Júl. 28d Madritből Júl. 22dikéről közlött tudósításaiban, mellyel a' Párizsi és Londoni liberális Ujságok a' spanyol hadnak a' két Amérikában lett előmenetelét tagadják, a' spanyol Igazgatást arra kényszeríti, hogy köz hírré tegye mind azon hivatalos leveleket, mellyekből az abbeli győzedelmeknek valósága kitetszik. Ezen hivatalos levelekhez tartozik a' többek között az, melly Rio de Janeiróból Május' 2od indult 's egy, Buenos-Ayresben Apr. 12d költ levél is hozza mellékeltetett, melly utóbbi által Peru fő-városának a' Spanyolok részéről lett vizsgálata egészen megerősítetik. Nemkülönbén igaz az is, hogy a' Callaói kastély' őrizete a' törvényes ügy mellé állott, 's a' spanyol királyi zászlót kuszgez-

te. A' Callaói kikötőben minden hajók zár alá vették a' spanyol Király nevében, mellyek között vagynak három nagyhadi, és 11 kereskedő hajók, ide nem számlálván az idegen hajókat. Bolívar már meg ezen nagy veszteség előtt Truxillóba vonult-vissza. Ezen híreket megerősíti az Argus nevezetű Buenos-Ayresi Ujság is Apr. 2d és 10d napjain; 's azonkívül azt is jelenti hogy Alvarado, és Szanta-Cruz Generálisokat a' Perui seregek megfogván, a' spanyol Fő-vezéreknek általadták. Sőt úgy hallik, hogy volt Elölülő Tagle is ezen sorsra jutott. De más tudósítások szerint, ő maga jó szántából általment a' Royalistákhoz. — Lehet reá emlékezni, hogy a' Cortesi-gyűlés Biztosai a' Buenos-Ayresi tiszti-hivatalokkal olly szerződésre léptek, melly szerint a' pártos hatalmasok azt ígérték, hogy megismerik ezen Köztársaságnak függetlenségét, ha az nekik 20,000,000 Piasztert fizet, hogy így a' franczia Armadának annál inkább ellenc állhassanak. Ezt az említett tiszti-hivatalok meg is ígérték, melly nem kis dolog volt ollyan embereknek részéről, kik alig tudnak kiktartani 500 főből álló Bataliont, hogy azal az őket mindegyre nyugtalanító Pompa-Indusokat zabolán tarthassák. Alig halotta meg azonban akkor ezen szerződésnek híret a' Vice-Király Laserna, a' midőn, jöllehet fogoly királyával minden egybekötéstől el vala zárva, nemes boszszankórástól elfoglaltván, a' Cortesi-gyűlés Ágensai által kötött szerződést, sikeretlennel lenni kihirdette. — Hiteles tudósításoknál fogva, mellyek Rio de Jancirón

keresztül érkezének, minden kétségen kívül lévő dolognak látszik, hogy a' rettenthetetlen Vice-Király Láserna, mihelyt Cadixből elindított segitsége megérkezik, azonnal meg fog indulni Chili ellen, hova őtet a' spanyol fél sürgetően hívja. Ezen munkálódásban nekie szabad keze leszen, mivel a' Bolívar ereje annyira meggyengített, s helyeztetése, az őtet kárhóztató népesség között oly veszedelmes, mellynél fogva bizonyosan azon fog lenni, hogy minélelebb Columbiába visszamehessen.

A' Morningpost így szölli; „A' Május 5od indult Jamaikai Ujságok némelly leveleket közölnek a' dél-amerikai száraz-földről. Ezek szerint a' Bogotai Congressus, látván hogy minden pénztár megürült, s nem merészelve többé adóval terhelni a' Columbiái népet, azt határozta hogy a' Papság' jószágaihoz nyúljon, mellyeket még eddig megkíméllett. Ezen cselekedetet az okosabb emberek igen ellenkezőnek tartják a' Politicával.“

Spanyol Ország.

Hír gyanánt közli az Etoile, hogy Hadi Miniszter Cruzot, Gen. D. Carlos d' España váltotta-fel tisztségében. Gróf Ofa-lia Almeirába, a' földközi tengernek egyik kis kikötőjébe számkivettett. — A' Király és Királyné Júl. 12d még Cuencában válnak, hol tiszteletekre minden nap innep-lések tartatnak, hanem egy két nap mulva még is el fognak menni Sacedonba. — A' Bordeauxi spanyol Consulnak meghagyta a' Ministerium, hogy azon hírnek, mint-ha a' Perui Vice-Király Laserna helyébe Baró d' Eroles küldetnék-el, mondana-ellent.

Ugyan az említett Ujság írja Bayonnéből Júl. 18dikéről, hogy a' szomszéd spanyol tartományokból jött kereskedő-levelek szerint, némelly helyeken lázzadások törté-tenek. Valladolidban nevezetesen a' nép

sok házakba bérontott, másolnak pedig ablakaikat béverte. Palenciában egy Marquis megöletett. Bilbaóban a' királyi önvállalkozottak, és a' hajdani Militziak egybekaptak.

Gen. Quesada, a' Madriti Kormányzó a' f. eszt. Febr. 9d Spanyol és Francia Országok között kötött egyezésnek 7d cikkelyét újra kihirdetteté. Ebben az rendeltetik hogy azon személyek, avagy Guerillák, kik a' francia Armadabeli hatonakat megtámadják, hadi Biztosság elébe idéztessenek.

A' Journal de Paris így ír Madritből Júl. 15dikéről: „Ő Felségének elutazása oltá minden fontosabb dolgok miniszteri tanácskozás által igazíttatnak, mellynek Elölülője Don Carlos kir. Herceg. Ezen tanácskozásban a' Királynak különös parancsolatjánál fogva a' Castiliai tanács Elölülője Villela Úr is részt veszen. — Ma az Igazgatáshoz egy Kurir érkezett Lisbonából. A' mint ez mondja, Lisbonában teljes csendesség uralkodik; a' mi az Igazgatásnak figyelmét leginkább foglalatoskodtatni láttatik, az a' Királynénak az Esirellai klastromból, hol ekkoráig tartózkodik, külföldre való utazása. A' Portugalliai Királynak úgy látszik az a' szándéka hogy felesége Rómába menjen; hanem a' Királyné a' spanyol Királynál közel való rokonai között kívánkozik lakni. Lisbonában újra azt beszéllették, hogy a' Brasiliai Császár a' Portugalliai Igazgatásnak öt millió Piasztert igert, és ötven esztendeig való szabad kereskedést, hogy ha Brasiliának függetlenségét meg fogja ismerni. Lisbonában a' szabad kikötő' felállításáról többé nincsen szó. A' Király a' Montevideóból visszatért seregeknek, velek való meglege-désének jeléül, megkettőztette a' hópénze-ket. — A' Cuencai Káptalan a' spanyol Királynak két millió Reált adott aranyban önkéntes ajándék képpen. A' Segóviai és Avilai Káptalanok hasonlóképen kikérték,

hogya a' Király méltóztatná látogatására őket is. — Talavera de la Reyne körül egy faluban ragadó nyavalya ütött-ki, mellyben már 80 ember halt-meg; Orvosok küldettek-ki azon helyre, 's körülötte kordon vonatott. — Soringból jött levelek szerint az ismeretes Merino Pap a' Roa, és los Pinares kerületekbeli royalista Militziákat önön indításából megszaportította, 's hogy az új katonáknak köntöst szerezhessen, a' borra és pályinkára adót vetett. De nem lehet hinni hogy ő felsőbb meghatalmaztatás nélkül efielét merne cselekedni. — Gen. Capapének szabadságot ígértek, hanem ő kinyilatkoztatta, hogy a' fogházat oda nem hagyja, míg csak hadi törvényszék elébe nem idéztetik, és az által ártatlannak nem ítéltetik. Mellyért is hadi törvényszék rendeltetett-ki, melly a' nevezett Generálist hihetőképén fel fogja odozai a' büntetés alól.

Nagy Britannia és Irlandia.

Londonba Mártz. 21 d terjedő Calcuttai Ujság-ívelek érkezének, mellyek némelly bővebb környülállásokat közölnek az anglus seregek és a' Birmánok között történt első rendbeli ellenségeskedéséről. Az Anglusoknak, a' mint ezen Ujságok szólnak, újra alkalmatosságok volt tapasztalni ez úttal, minémű halvélekedéssel legyenek az Európaiaik némelly e' világon lévő Nemzetek felől. Így p. o. szinte közvélekedés volt, hogy a' Birmánok olly tudatlan nép, melly a' fejez elefántot imádja, és ezen állapotban helyezteti minden bizodalját. Hanem a' mi Armadánk és ezen Indusok között történt első ütközetnek alkalmatosságával, másképen kelle már rólok gondolkozni. Mert ha szinte nem olly ügyességgel teszik is hadi forgásaikat, mint az Európaiaik; de tüzelő fegyvercik hatalmasok, és azokkal jól tudnak bánni. 'S a' mi az anglus Tiszteket leginkább meg-

lepte, az a' Birmánoknak könnyű pattantyússága, 's alig érdemli valami inkább a' repülő nevezetet mint ez. Nalok nem lovak, hanem elefántok vonják az ágyúkat, még pedig olly iszonyú sebességgel, hogy őket a' földnek egyenetlen volta éppen nem hátráltatja.

A' Birmánok Országáról így ír egy anglus Ujság: „A' Birmánok Armádája áll Ország-védőkből, nem igen feles számú línea-seregekből, számos tenyíteltelen helybeli Keresztyénekből, és Renegátokból (a' keresztyén vallásból a' Muhamedére tértekből), lík a' pattantyússágnál szolgáltnak, kevés számú Lovasságból, 's valami 2000 Línea-gyalogságból, lík mindnyájan roszul vagynak felfegyverkezve, 's tenyítékben sem igen jobban tartatnak. Az Ország-védők, ha a' szükség úgy hozza magával igen könnyen kiállíthatatnak, mivel minden Birmán köteles katonáskodni, 's a' nagyobb birtokosok katona lábön tartják embereiket. Azt hiszik hogy a' Birmánok Armádája, mikor leg népesebb is, nem megyen többre 60,000 embernél, jól lehet azon hadi sereget, melly nem régiben Assamot elfoglala, többre tevék a' közöséges tudósítások. A' gyalogságnak kard, és puská a' fegyvere, a' lovasságé lánca. A' hajós-sereg, hadi ladikokból áll, mellyeken 40—50 evezők vagynak kardal és lancesával felfegyverkezve. Ez az 500 ladikból álló Flotilla teszi nagy részét a' Birmánok erejének, minthogy még mindenik ladikon 30 puskás legény és egy ágyú vagyon. — A' népességet, a' sok lá- és leköltözködés miatt nehéz meghatározni. A' Birmánok Országában 1795-ben 8000 városok és faluk valának, 's akkor a' népességet Major Symes 17,000,000-ra tevé; de a' melly néhány esztendőlikel azután Kapitány Cox' számlalása szerint 3,000,000-ra szállott-le; 's 1809-ben még ez is soknak tartatott. Azolta sok városok nyomorult falukká levének, 's az Irabaddi vize

partjain lakók, nagyrészt elvándoroltak. Még a fő-városnak Amarapuhanak környékében is omladékokká, s pusztákká levének a' népes helységek. A' nyomorult lakosok rabszolgákként adatnak-el, hogy az Igazgatás' határt nem ismerő kívánságainak elég tétettség; az anglus Követség tagjainak mindegyre árulák az olyan gyermekeket, mellyeknek anyjaik őket többé nem táplálhatak, s atyjai katoná szolgálatra kényszerítették.

Francia Ország.

Hivatalos feladás szerint Francia Országban 1823-ban a' közönséges intézetek-re tett adakozás 4,728,098 Frankra ment, melly summában benne van a' szegények számára adatott 2,470,000 Frank is. Az azon esztendőben felállított kifizetés Majóratások öszveséggel hoztak 79,182 Frank jövedelmet. Honosítottak 88 idegenek. Találmányokra adattak 170 Patensek.

Toulonban néhány napokkal ez előtt két felvigyázót agyon sürt egy gálya-rab, midőn estve a' munkáról ment volna haza. A' mint hallik, az örökös rabságra ítéltettek egybeesküvének, hogy felvigyázójikat mind megölik. Két esztendő óta már hét felvigyázókat támadtak-meg, kik közül csupán három menekedhetett-meg. Ezelőtt, a' mikor az örökös munkára ítélt gálya-rabok a' padokhoz valának lánczoltva, és nem küldetének egy helyről másikkra dolgozni, effélek ritkábban történtek.

Újabb Tudósítások.

A' Journál de Paris így ír Madridból Jul. 22d: „Ő Felségek a' Király és Királyné a' Sacedoni feredőkben mulatnak, mellyek a' Királynénak, kinek egészségét a' rendkívülvaló hőség nagyon megrongálta, igen hasznosoknak tapasztaltatnak.

A' Castiliai fő Tanács szakadatlanul abban foglalatoskodik hogy a' pártütésnek utóbbi három esztendejében bécsűszott tudományt, mellyet a' közönséges tanításra ügyelő Profeszorok nyilván hirdettek, gyökerestől kiirihassa. Erre nézve, a' mint hallik, egy Decrétum fog megjelenni, mellynek erejénél fogva minden Professzorok, és a' 18 esztendőt meghaladott Tanulók, hivatalokat és tanulásokat addig tovább nem folytathatják, míg csak gondolkozások módjáról az illető tisztihivatalok előtt bizonyoságot nem tesznek.

August. 7d a' Státus - papirosainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 p Ctmal Conv. P. 93 7/8
Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorsvonásos Költőn 1820-ról C. P. Ugyan az 1821 ről 100f. C. P.
Bizonyítás 1821d. Költőnről fűrt Conv. P.
Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 p Ctmal 100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bnk Actia 1109 1/4 for. C. P. Cs. Arany —

Magyar Ország.

Rozsnyóról. Az itteni Nemzeti Evang. Gymnasium Jul. 6d 7d és 8d napjain tartotta a' szokott nyári megvizsgálást; mellyre annál nagyobb örömmel sereglettek-egybe a' tanuló Ifjak, mivel előre tudták, hogy Fő Lelki-pásztorunk is, Fő Tiszt. Jozéfy Pál Úr a' Tiszamellyéki és túl fekvő Evang. Ágostai Ekleziák' Superintendense, becses jelenlétevel díszesíteni fogja. — A' köz megvizsgálásnak rendje ez volt: Jul. 6d délig a' a' Grammatisták, a' Donatistákkal; delután az Elementaris Classis adta-elő próbatételét; Jul. 7d egész nap a' Rhetorico-Poetica Classis; 8d pedig délig a' Syntactica Classis; s ezzel delután felolvasott a' Classificatio. — A' Rhetorico-Poetica Classisban voltak ezen iskolai esztendőben 95-en, kik között leginkább mint első vettek elő Eminsek tündöklöttek Schmidt Vik-

tor, és Vandzak András. — A' Syntaxisban, mellyben 90-en számláltattak, kimutatták magokat Babics András, Buro Imre, Csaplovics Sámuel, Farkas Mark-Aurel, Gotztagh József, Kubiny Eugén, Matuska György, Radvanszky Gustáv, és Roszty József. — A' Grammatica Classisban találtattak 108-an, a' Donatistákkal együtt; az Elementarisban 111-en; öszveséggel 404 Tanulók. Ezek közül az Alumneumban 27-en csekély fizetésért, 51-en pedig ingyen, öszveséggel 78-an tápláltattak. — Mind ezen jötevé Intézetet, mind a' Gymnasium' rendjét teljes meglegedéssel szemlélté a' fentisztelt Fő Lelki-pásztor; e' mellett a' hazai nyelv' buzgó tanulására, különösen a' jó erkölcsre, és a' vallásbeli buzgóságra serkentette: a' Tanulókat; mellyért is hogy számos esztendőig ezen Fő-pásztori hivatalát híven, és dicsőséggel viselhesse, kívánjuk és óhajtjuk.

E r d é l y.

Fő Király-Birói szabad választása Udvarhely Székely Anya Széknek Július 6d 7d 8dikán 1824.

Meghalálozván az irt Széknek 25 esztendőig szolgált, és mindentől igazán szeretett 's tisztelt Fő Király Birája M. S. Sz. I. L. Báró Hentler Antal Úr Királyi Kamarás, és a' Lusitaniai Rend Vitéze; a' Fő Királyi Kormány, az üresen maradt Széknek helyreállítására, a' nemes Székely Nemzetnek ősi szabad választásbeli jussa szerint, a' volksok' beszédésére, a' Szék minden Rendei Közgyűlésében Elölülőnek rendelte és küldötte Fő Méltóságú Killyéni Székely Mihály Urat Királyi Kamarást, Tanácsost, és a' Törvényes Királyi Tábla' Praecessét. Mellyet örömmel értvén Udvarhely Szék, hogy ezen kedvelt kibocsáttatásban mind a' Királyi Kormánynak a' Székely Nemzet illető jussa felől tett okos megismerése iránt;

mind pedig a' kiküldetethez vonzó tökéletes szeretetéről teljesebb tisztelő - 's háláló jeleket adhasson, a' Harmadik VKirály Birájának Tinkovai Macskási Lajos Úrnak vezérlése alatt számos Fiait küldötte a' Szék' szélire elfogadására 's békisézésére, a' második Tisztét Almási Mihály János Urat ismét igen számos Nemes Rendekkel a' Szék közepén a' Székely Nemzet' ősi törvényhozó mezején Agyagfalvi Fancsikába tisztelete újítására, Első Tisztét pedig Abrahamfalvi Ugron János Urat a' Szék' udvarába Udvarhelyen békisézésére.

Ezen ide rendeltetett Biztosnak, igazába a' Hazában is nagy embernek, de a' Székely Nemes Nemzetben egyik legnagyobb Fiúnak megjelenése olly örömet hozott és gerjesztett minden érző szívben, hogy azt a' mi a' jó indulat és tisztelet jelének kimutatására az ő Hargita allyai csekély érdeményeiből kitelhetett, önként és igazán megadni kívánta; többeket elhalgatva:

A' Szék Praetoriális palotája' közép ablakába kivilágosítva tétetett egy rajzolat; felyül a' rajzolat' mezején a' Székely Nemzeti czímer, a' nap és hold; középbbe kevéssel alább Udvarhely Szék különös czímere, felibe azzal egyesítve a' Killyéni Székely familiai czímer, két oldalról a' Colossalis parkányozatról hosszan felnyúló, és rózsá virágokkal körülövedzett két lángoló fátyla, alól egy fúvó trombita 's a' t., melyek közt a' rajzolat' mezején kölönb szín lángokkal voltak világosítva: ezen Cronosticon

Magne Székely aLitur Te PraesiDe ReX
Patrla et LeX

Anne Frater SCythuLo Iura negare queas.
és ez a' vers:

Égjen a' tisztelet Nagy Székely' nevére,
Ki él Király, Haza 's Nemzete díszére.

ELJEN!! ezt Udvarhely Szék szivéből kívánja
'S légyen itt is boldog Praesesi Kormányja
P. F. I. F. N.

Több ablakai a' Szék Udvar Palotájának Píramisra magosan rakott gyertyakal mécsékkal voltak díszesen kivilágosítva. —

Hetedikén írt Júliusnak Praesesi székebe ülven a' tisztelt Bizios Úr a' Szék minden Rendeihez ezen beszédet tartotta, mely annál érdemesebb az értésre, hogy az a' Székely Nemzetnek választásbéli jussát és kötelességeit kifejti, és fejzei.

Tekintetes Nemes és Vitézlő Rendek,
Kedves Nemzetembeliék!

„Lélelünk egy nemesebb-érzéssel emelkedik felebb, a' midőn egy ily dicső, egy ily Ns Nemzetnek Első Előülölőji székét bár mi kevés időre is elfoglalja; 's bennem ezt azon örvendetes emelkedet neveli, hogy becses emlékezetű édes Atyám többször volt szerencsés ezen Ns Széknek tanácskozását vezérelni, 's mintegy az által még szorosabb egybekapcsolását sziveséginek én reám örökségül hagyni. Híven oltalmaztam és szentnek tartottam ezen örökséget, és csak egy cselekedetemnek emlékezete is nem pirít-meg, a' midőn egész kinyíltsággal számot merek adni, hogy kedves Nemzetemnek minden időmben igaz és jó fija törekedtem lenni; — megvalom azt is, hogy nagy a' jutalom, melyet mai nap vészek, a' midőn törekedésemet kedves Nemzetembeliék megismérik, 's úgy mint jó fiokat a' sziveség' tiszta bizonyításával fogadták-bé.“

„Dicső és Nemes Nemzetnek neveztem én kedves Nemzetemet, és akár azon borostyán-koszorúkat tekintem, melyeket egész Európa láttára fűzött, akár Királyához igaz hűségét, Hazájához szeretetét, akár azon nemes érzést és gondolkodást, akár azon nemes jussokat és szabadságokat, melyel bír tekintsem, méltán dicső

és Nemes Nemzetnek nevezhetem; sőt ha megjelenésem' tárgyat nézem, hol találók oly határtalan szabad választásbéli just hivatallai' megtételére, mint kedves Nemzetemnél? — Lélelünkben járó jus ez, mert ha hibás, és lelkiismeretét sérti-meg az az Itélő-Bíró a' ki egy peresnek igazságát megtagadja; mennyivel inkább sérti-meg lelke' csodasságát az, a' ki honjának akár rossz akaratú akár tudatlan Előljárót választ, 's annyi ezer ember társának, felekezetinck, sőt önnön magának is ügyeit kitész az igazságnak és törvénynek megsértésére. Úgy nézze pedig mindegyik a' maga voksát, mintha az által tételett volna fő Tisztjévé az, a' kire voksolt; mert a' midőn nem áll egyéb hatalmában a' voksolásnál, 's azzal él vissza, mindent meg tett Nemzete' megcsalására, 's a' legnemesebb szabadságnak nemtelenül való gyakorlására; valamint nem érdemes az ősi vagyona a' ki ezt eltékozza, úgy nem érdemes az ősi szabadságra, a' ki azt elfecsérlé. Szentségtörésnek tartom én ugyan egy eredeti Székely emberről csak fel tenni is azt, hogy a' maga voksát akárhogy is eladhassa; de szintén olly hibának tartom ha akármely más nemű félrehajlásból vagy mellesleg tekintetből vesztegeti-el valaki szabad voksát. Bizony akár mely álorozzával járul-elő az ilyen voksolni; az emberi természet', indulat' és érzés' különbségeivel ismeretes szem keresztül-néz rajta, vagy szánakozással vagy megvetéssel. — De távoznunk el ezektől a' kedvetlen képektől; egy dicső; egy Nemes Nemzet gyakorolja a' legnemesebb választása' szent jussát, egy olyan Nemzet, a' melyhez nemtelen cselekedet nem fér, a' mely oly Előljárót kíván magának választani, a' ki tudjon is akarjon is jól igazgatni, a' ki a' szegénység' sorsát érezze, a' gazdagnak igazságát ne sértse — a' ki a' bírói székben ne lassa barátját, ellenségét, gazdagot vagy szegényt, hanem a' törvényt és igazságot, és

ennek kiszolgáltatásában még a' legelrejtettebb, titkosabb passzióit is elhalgattassa; a' ki ellenségének tartja az őtet ajándékkal megkísérteni vagy vesztegetni törekedett; a' ki a' legszorosabb házi dolgait is félre tégye, a' mikor a' köz-jónak vagy általvalóinak haladékokat nem engedő környüllásai kívánják, a' közjót megszűnés nélkül munkálja; a' ki igaz értelemben jó Hazafi, az az a' ki a' Király' és Haza' jussait egy formán sérthetetlennek tartja, a' kit sem jutalom el nem hajt, sem a' közönséges megvetés el nem rettent — a' kit, si tractus illabatur orbis inpavidum feriunt ruinae — igen is olyan Hazafit, a' kit nem a' közönséges tapsolás' kényne, sem az érdemetlen jutalmak' várása nem szédít, a' ki a' rosztat nem pártfogolja, hogy az által a' jót szenvedtesse; a' ki isméri ember társai' szenvedéseit, és módjait azokat könnyíteni; a' ki meg tudja különböztetni Hazája', és Nemzete' valóságos és szemfényvesztő javát, igaz hívséggel a' Királyhoz, szeretettel a' Hazához és Nemzete'hez viseltessék; a' ki a' törvénynek nem csak betűit, hanem értelmét, okát egybeköttetését, sőt szerzete' történeteit is tudja; a' ki az Előljáróinak az illő függést félelem nélkül, a' tiszteletet hízelkedés nélkül, alattvalóinak a' leereszkedést tettetés nélkül, a' segedelmet éreztetés nélkül megadja; a' ki a' jót jutalom-várás nélkül csak azért mivel magában jó, munkálja. — Imé egy rövid képe annak az jó Előljárónak a' kit egy illy Nemes Nemzet választ, 's bennem egy tökéletes bizodalom, hogy mentől nemesebb választásbéli jussal bír kedves Nemzetem, annál nemesebben érzi és fogja gyakorolni aztat, 's megerlekezve a' Nemzetek' és Vallások' egybeszőtt szent szövetségéről, minden vallásból bár egyet, de ha tetszése tartja szabad hármat olyant választ, a' kinek kezében az egész Nemzet maga pecsétjét állani megnyugovással, és megpirulás nélkül lássa.“

„Fogjunk tehát egyesített tiszta lélekkel szent jussunk' gyakorlásához, válaszon kiki minden Vallásból olyan Férfiakat, a' kiket mint a' nem régiben elhalálozott Fő Tisztet, áldás kísérvén valaha sírjokba, 's hogy ezt elérhessük, kérjük a' Mindenhatót, hogy világosítsa értelmünket, vezérelje akaratumkat.“

„Kedves Nemzetembeliek! tégyetek engemet olly szerencsésé, hogy a' midőn egy hívfiatokat biztam meg a' fő Kormány ily nemes jussotok gyakoroltatására, álljunk meg Hazánk' és Nemzetünk' szent oltára előtt, ott tégyünk le minden kedvezést, gyűlölséget, félelmet és jutalom-varást — adjuk a' ma nap bizonyosságát annak, hogy nem vagyunk méltatlanok ezen szent szabadságra, mely Öscinknek vérével szerzetett, 's állott-fenn eddig; szállítsuk attól tisztán szép szabadságunkat késő unokáinkra, 's bizonyítsuk ez által is hogy Öscink' vére buzog ereinkben. Légyen jó Királyunkhoz tántoríthatatlan hűségünk, Hazánkhoz, 's törvényeink szentségéhez igaz érzésünk, 's Nemzeti jussaink' nemesen gyakorlása azon palládium, a' mely alatt századokon túl is dicsőséggel virágozzék kedves Székely Nemzetünk!“

Ezen beszédet a' Rendek öröm tapsolással értvén, és főhajtással fogadván, felelyeb is irt Első Dirigens VKirály Biró Ugron János Úr a' Rendek' nevében és képében ezen vizánozó köszönetét és szavait tette:

Méltóságos Camerarius, Udvari, Consiliarius, Tabulae Regiae Praeses, és Gubernialis Commissarius Úr, Nagy Jó Méltóságos Urunk!

„Azon köz szomoríttatásunkban, melyt a' mi szelid 's igazán szeretett jó fő Király Biránknak néhai Mélt. S. Sz. Iványi L. Báró, és Királyi Kamarás Henter Antal Úrnak nem várt hirtelen elhalálozása mi bennünk okozott, nem kis könnyebülést hozza, és nyujt minékünk, hogy

ezen kárvallásunk kipótolhatása' eszközéül a' fő gondviselés Méltóságodat rendelte mi közinkbe: Méltóságodat Méltóságos Consi-liarius, és Királyi Táblai Praeses Úr! nem csak annyiban mint Nemes Székely Nemzetünknek törsohös egyik legnagyobb tag-ját, nem csak annyiban mint édes Hazánk törvényeinek egy ingolthatatlan oszlopát, hanem közelebb Nemzetünknek azt a' ked-ves gyermekét, a' ki annak köz dicsöftö-se mellett a' maga gondos figyelmét, hasz-nos munkáját, különösen ezen Anya Székünk javára, díszére, sok rendben fordíta-ni érkezett, 's nem is sajnálotta, a' mely-lyek' jeleivel Nemzeti és Székünk' levéltár-ja becseskedik, 's dicseskedik, és a' mi szívünk háláló tartozással van bételve."

„Áldván azért az Egeket mostan is előforduló sorsunkban, szívbéli tiszta örömmel vészszük és fogadjuk Méltóságodnak közöttünk fő Praesesi kormányát, és tel-jes bizodalomban vagyunk, hogy mind üres Fő Tiszti Székünk' helyreállításában Nemzeti ösi jussunknak a' köz igazság' és egyenesség' útján (melly' mindenkor Méltó-ságodnak kalauzza volt) most is böles ve-zére, igaz pártfogója, mind egyéb dolga-inknak kegyes segedelmezője lenni méltóz-tatik, a' melyek mellett egyénként ma-gunkat is tapasztalt kegyelmébe, 's kegyes-ségebe ajánljuk."

Ezután kezdődött a' volksok' beszéde-se, melyben a' többség a' három Király Birákra úgymint az Ev. Reformata. részen Ugron János Urra 490; a' R. Catholica részen Macskási Lajos Urra 456; az Unitaria részen Mihály János Urra 457 szabad volksok adattak. Mely számos volksok által kimutatott érdem iránt jeles megjegyzést tett a' fenntisztelt Elölülő Ur ezen szavakban: hogy az a' jó és igaz érdemű Tiszt, a' kit sok esztendei szolgálatai után

is szeretnek az alatta valók. A' mint illen is a' legszorosabb vigyázattal vitegett volksoknak beszédésében minden másokélett maga Tiszteiben határozta teljes megnyu-govását, a' kik között M. Ugron János Első Király Biró Úr ezen Székben 40 esztendőnél régebben hasznosan szolgál. Ki tölti-bé majd ezek szerint a' Fő Király-Birói széket, meg fogja mutatni nagyon szeretett Fejedelmünknek alattvalóinak boldogításokra törekedő bölesége.

Ezután következtek a' gazdag asztalok; mozsár lövések; megvendégtetvén a' fen-tisztelt Elölülő Úr' rendeléséből a' Székely szabad helységeknek három személyből álló Képviselői is. A' Hazából több Városokból ide jött legjelesebb mű-sikusok, a' számos külföldi Uraságok' s Aszszonyságok' vig tánczait kedvessé tet-ték, és a' Hazai Nemzeti Színjátzók minden estve a' legválasztottabb darabokat játszották.

H i r d e t é s.

Az Ápril. 3od meghalozott Consi-liarius Kazinczy Dienes Úr' Nagy-Várad-i háza, melyet a' Megholt ajándékképen Fe-rencz testvér bátyjának hagyott, ezennel eladónak hirdettetik. Áll az a' Püspöki Pa-lota és a' Lazarétum' épülete közt, több más Úri-lakások' szomszédjában, de a' 3525 quadrát ölnyi telket minden oldalai felől úczák kerítik. A' ház mind birja a' mit egy háztartásra kívánhatni, 's szép ízlésben épült 1790 után. Könnyíti a' meg-vételt, hogy az, teljes bátorság' előmuta-tása mellett, Contractusra is megszerez-tethetik. A' kiknek reá kedvek volna, in-tézzék leveleiket a' Legatáriushoz Széphalomra, Újhely mellett, Zemplény Várme-gyében.